

รัฐระเบียบ เข้าใจวัฒนธรรม ก่อนเริ่มต้นจ้างแรงงานในเมียนมา

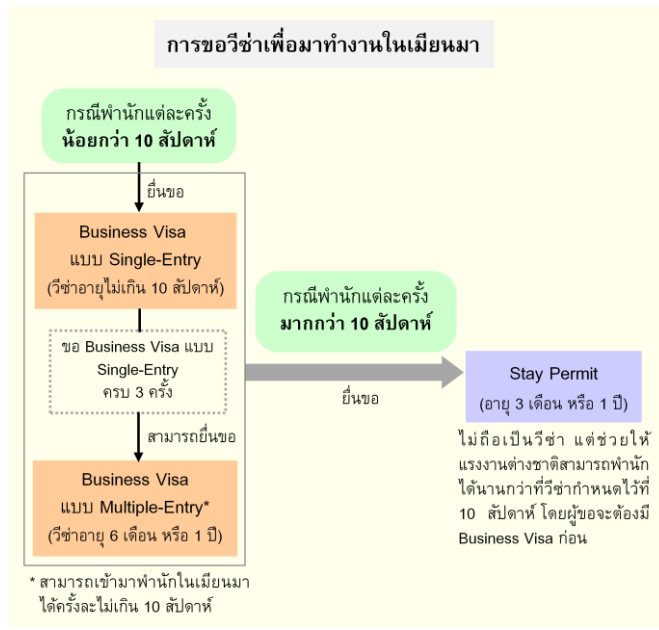
นับตั้งแต่เมียนมาเริ่มเปิดประเทศราวปี 2553 นักลงทุนต่างชาติได้ทยอยเข้าลงทุนในเมียนมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจุดเด่นด้านแรงงานในเมียนมาถือเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นค่าจ้างแรงงานที่ยังอยู่ในระดับต่ำ และจำนวนแรงงานที่มีอยู่ค่อนข้างมาก ดังนั้น ก่อนที่ผู้ประกอบการไทยจะเข้าไปลงทุนในเมียนมา จึงควรทำความเข้าใจกับกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติ และเกร็ดวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานในเมียนมาให้ดี

กฎหมายและวิธีปฏิบัติในการจ้างแรงงาน

กฎหมายการลงทุนของเมียนมา ฉบับปี 2559 กำหนดว่าสำหรับงานทั่วไปผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานได้ เฉพาะชาวเมียนมาเท่านั้น ขณะที่งานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรืองานระดับตำแหน่งผู้จัดการ ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่แรงงานเมียนมาเพื่อที่แรงงานเมียนมาจะสามารถทำงานทดแทนได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายการลงทุนฉบับปัจจุบันจะไม่มีข้อกำหนดสัดส่วนการจ้างแรงงานต่างชาติ (กฎหมายฉบับเก่ากำหนดให้มีสัดส่วนการจ้างแรงงานต่างชาติตั้งแต่ 25-75% ของแรงงานที่มีฝีมือทั้งหมด) แต่ในทางปฏิบัติแรงงานเมียนมาจะต้องได้รับการพิจารณาในการว่าจ้างงานก่อนเสมอ

สำหรับการว่าจ้างแรงงานต่างชาติ กฎหมายเมียนมาอนุญาตให้บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจจากสำนักงานคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC) สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือช่างเทคนิคชาวต่างชาติได้ โดยต้องระบุจำนวนผู้เชี่ยวชาญหรือช่างเทคนิคชาวต่างชาติที่จะจ้างในแบบฟอร์มการขออนุมัติประกอบธุรกิจที่ยื่นให้ MIC ซึ่งเมื่อ MIC อนุมัติแล้ว บริษัทต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) จากกรมแรงงาน (Directorate of Labor) กระทรวงแรงงานของเมียนมา

สำหรับการเดินทางเข้าเมียนมา แรงงานต่างชาติต้องขอวีซ่าประเภทธุรกิจ (Business Visa) ซึ่งในช่วงแรกจะสามารถขอได้เฉพาะแบบเข้า-ออกเพียงครั้งเดียว (Single-Entry) โดยวีซ่ามีอายุไม่เกิน 10 สัปดาห์ ซึ่งเมื่อเดินทางเข้าออกด้วย Business Visa แบบ Single-Entry ครบ 3 ครั้ง จะสามารถขอเป็นแบบ Multiple-Entry ได้ โดยวีซ่ามีอายุ 6 เดือน หรือ 1 ปี และแต่ละครั้งจะสามารถเข้ามาพำนักในเมียนมาได้ไม่เกิน 10 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม หากต้องการพำนักในเมียนมาเกินกว่าระยะเวลา 10 สัปดาห์ ลูกจ้างต่างชาติจะต้องยื่นขอใบอนุญาตพำนักอาศัย (Stay Permit) เพิ่มเติม โดย Stay Permit มีอายุ 3 เดือน หรือ 1 ปี ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติของลูกจ้างชาวไทยที่เดินทางไปทำงานในเมียนมาส่วนใหญ่นิยมขอเพียง Business Visa เนื่องจากการเดินทางไปกลับระหว่างไทยและเมียนมาทำได้ค่อนข้างสะดวก ลูกจ้างชาวไทยส่วนมากจึงพำนักติดต่อกันไม่เกินระยะเวลาที่วีซ่ากำหนด มีเพียงส่วนน้อยที่ขอ Stay Permit ซึ่งต้องใช้เอกสารค่อนข้างมากและมีขั้นตอนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ลูกจ้างชาวไทยบางส่วนใช้วีซ่าท่องเที่ยวในการเดินทางไปทำงานชั่วคราวที่เมียนมา เนื่องจากปัจจุบันเมียนมาได้ยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางประเทศไทย โดยสามารถอยู่ได้ชั่วคราวไม่เกิน 14 วัน

วิธีดังกล่าวจึงเหมาะสำหรับลูกจ้างที่ต้องเดินทางไปเมียนมาเป็นครั้งคราวและใช้เวลาทำงานเพียงระยะสั้น ๆ

ค่าจ้างแรงงานและสวัสดิการ

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2561 รัฐบาลเมียนมาได้ปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำสำหรับแรงงานทุกประเภท อุตสาหกรรมเป็น 4,800 จ๊าดต่อวัน จากเดิมอยู่ที่ 3,600 จ๊าดต่อวัน นับเป็นการปรับขึ้นครั้งแรกตั้งแต่ปี 2558 โดยมีผลบังคับใช้กับบริษัทที่มีการจ้างงานมากกว่า 10 คนขึ้นไป ทั้งนี้ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของเมียนมาถือได้ว่าเป็นอัตราต่ำที่สุดในอาเซียน จึงนับเป็นแรงดึงดูดสำคัญในการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ซึ่งการจ่ายค่าจ้างในเมียนมานิยมจ่ายเป็นเงินสด ขณะที่เงินจ๊าดและเงินดอลลาร์สหรัฐ เป็นสกุลเงินหลักที่ใช้ในการจ่ายค่าจ้างแรงงาน โดยจากการสำรวจของบริษัท Myanmar Survey Research พบว่าร้อยละ 86 ของบริษัทต่างชาติในเมียนมา ที่ทำการสำรวจ จ่ายค่าจ้างแรงงานเป็นสกุลเงินจ๊าดเพียงอย่างเดียว อีกร้อยละ 11 จ่ายทั้งสกุลเงินจ๊าดและเงินดอลลาร์สหรัฐ ที่เหลือร้อยละ 3 จ่ายเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐเพียงอย่างเดียว

นอกเหนือจากค่าตอบแทนในรูปของค่าจ้างแรงงานแล้ว นายจ้างจะต้องจัดหาสวัสดิการขั้นพื้นฐานในที่ทำงานตามประเภทกิจการเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้างด้วย อาทิ กิจการประเภทโรงงานจะต้องมีการจัดหาสวัสดิการน้ำดื่มสะอาดและอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ขณะที่หากกิจการมีพนักงานมากกว่า 100 คน สถานประกอบการจะต้องมีโรงอาหารและห้องพักผ่อน และหากมีพนักงานมากกว่า 250 คน จะต้องมียุทธศาสตร์และพยาบาลคอยดูแลประจำโรงงาน นอกจากนี้ หากมีพนักงานหญิงมากกว่า 50 คน จะต้องมียุทธศาสตร์เลี้ยงเด็กที่อายุน้อยกว่า 6 ปี

อัตราเงินเดือนเฉลี่ยของพนักงานเมียนมา

ตำแหน่งงาน	เงินเดือน (จ๊าด)
ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ	6,000,000
ผู้บริหาร	3,000,000
ผู้จัดการทั่วไป	1,800,000
ผู้จัดการ	800,000
ผู้ช่วยผู้จัดการ	600,000
นักบัญชี	600,000
หัวหน้างาน	400,000
เลขานุการ	400,000
ผู้ช่วยนักบัญชี	380,000
พนักงานต้อนรับ	300,000
พนักงานขาย	300,000
พนักงานขับรถ	300,000
พนักงานสำนักงาน	250,000
พนักงานรักษาความปลอดภัย	200,000
พนักงานทั่วไป	200,000
พนักงานทำความสะอาด	150,000

ที่มา : Salary Survey Report 2018, Myanmar Survey Research Co Ltd

วันหยุดราชการ

เมียนมามีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติและมีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกับไทย จึงทำให้เมียนมามีวันหยุดราชการที่ค่อนข้างตรงกับวันหยุดราชการของไทย โดยวันหยุดที่สำคัญที่สุดคือ วันหยุด 5 วัน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ หรือที่ในภาษาเมียนมาเรียกว่า “Thingyan” นับเป็นวันหยุดติดต่อกันนานที่สุดของเมียนมา ในช่วงนี้ชาวเมียนมานิยมเดินทางกลับภูมิลำเนาของตน เพื่อฉลองวันขึ้นปีใหม่กับครอบครัว ทั้งนี้ หากวันหยุดนั้นขัดแย้งตรงกับวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ จะไม่มีการหยุดชดเชยในวันทำการถัดไป

เกียรติรัฐของแรงงานเมียนมา

การทำงานกับลูกจ้างชาวเมียนมา ผู้ประกอบการควรเข้าใจถึงลักษณะและอุปนิสัยส่วนใหญ่ของชาวเมียนมา เพื่อให้การสื่อสารในการทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งลักษณะสำคัญของแรงงานเมียนมามีดังนี้

วันหยุดสำคัญของเมียนมา

วันที่	จำนวนวัน	วันหยุด (ภาษาอังกฤษ)	วันหยุด (ภาษาไทย)
1 ม.ค.	1	New Year Holiday	วันขึ้นปีใหม่
4 ม.ค.	1	Independence Day	วันเอกราช
12 ก.พ.	1	Union Day	วันสหภาพ
2 มี.ค.	1	Peasant Day	วันไพร่
.*	1	Full Moon Day of Tabauung	วันมาฆบูชา
27 มี.ค.	1	Armed Force Day	วันกองทัพ
13-17 เม.ย.	5	Thingyan Holiday / Myanmar New Year	เทศกาลสงกรานต์
1 พ.ค.	1	Labour Day	วันแรงงาน
.*	1	Full Moon Day of Kason	วันวิสาขบูชา
19 ก.ค.	1	Martyrs' Day	วันมรณสักขี
.*	1	Full Moon Day of Waso	วันเข้าพรรษา
.*	3	Full Moon Day of Thadingyut	วันออกพรรษา
.*	2	Full Moon Day of Tazaungmone	วันลอยกระทง
.*	1	National Day	วันชาติ
25 ธ.ค.	1	Christmas	วันคริสต์มาส
31 ธ.ค.	1	New Year Holiday	วันสิ้นปี

* เปลี่ยนแปลงทุกปี

- แร้งงานเมียนมาถนัดทำงานทีละอย่าง หากผู้ประกอบการจะมอบหมายงานให้พร้อมกันหลายงาน ควรจัดลำดับความสำคัญของงานให้ชัดเจนว่าต้องทำงานไหนก่อนหลัง
  - แร้งงานเมียนมาจะไม่บอกถึงข้อจำกัดในการทำงานของตนเอง ผู้ประกอบการจึงควรสื่อสารกับแร้งงานให้ชัดเจนและซักถามสิ่งที่มอบหมายให้ทำว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ รวมถึงต้องหมั่นตรวจสอบความคืบหน้าในการทำงาน เพราะหากแร้งงานไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย จะได้แก้ไขสถานการณ์ได้ทันท่วงที
  - แร้งงานเมียนมาให้ความสำคัญกับการให้เกียรติกัน โดยเฉพาะผู้ที่อาวุโสกว่า ดังนั้น ผู้ประกอบการควรมีวิธีสื่อสารหรือวิธีปฏิบัติที่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ดูถูกความสามารถหรือตำหนิชาวเมียนมาในที่สาธารณะ
- นอกจากนี้ อย่างที่ทราบกันดีว่าเมียนมาเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งชาวเมียนมาแต่ละชาติพันธุ์มีวิถีการดำรงชีวิต ภาษา วัฒนธรรม รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการจึงควรทราบว่าแร้งงานของตนมาจากชาติพันธุ์ใดและมีวัฒนธรรมเฉพาะอย่างไร ซึ่งการแสดงออกว่าเราเข้าใจวัฒนธรรมดังกล่าวจะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน